

Halina Śledzik-Kamińska, Michał Magnuszewicz

Strzelin, woj. wrocławskie

Informator Archeologiczny : badania 12, 257-258

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badania prowadził mgr Jacek Pietrzak. Finansował KZA w Katowicach. Drugi sezon badań. Gród wczesnośredniowieczny, relikty średniowiecznego kościoła św. Jana Chrzciciela, cmentarz przykościelny z okresu średniowiecza /XIV wiek/ i czasów nowożytnych /XVI-XVIII wiek/.

Badaniami objęto północną partię wału wewnętrznego i fosy oraz zachodnią część majdanu grodu. Kontynuowano prace w obrębie kościoła św. Jana Chrzciciela, usytuowanego na majdanie.

Stwierdzono różnice w konstrukcji wałów i fosy. W partii południowej przy budowie wałów wykorzystano naturalne podłoże skalne, wzmocnione konstrukcją drewnianą-ziemną, a fosę wykuto w skale. W partii północnej teren pod budowę wałów został przygotowany poprzez niwelację, fosa natomiast została wykopana w żółtej, gliniastej ziemi. Te różnice spowodowane były faktem zlokalizowania grodu na stoku wapiennego wzniesienia.

Na majdanie wystąpiła intensywna warstwa spalenizny ze znaczną ilością materiałów ceramicznych z XIII/XIV-XIV wieku. Znalaziono szereg innych zabytków, takich jak groty bełtów kusz, noże, fragmenty ostróg, sztylet.

Warstwa ta wskazuje, iż gród zniszczono najprawdopodobniej na początku XIV wieku poczem wybudowano na jego majdanie kościół św. Jana Chrzciciela oraz założono cmentarz przykościelny.

Badania prowadzone w obrębie kościoła odsłoniły nowe mury, w tym mur przypory narożnej oraz kruchty. Te odkrycia potwierdziły dane, pochodzące ze źródeł pisanych, iż kościół wielokrotnie przebudowywano. Pierwotnie była to budowla, wzniesiona na planie prostokąta, o wymiarach 16,5 x 10,5 m i posiadała przypory narożne i boczne. Czas jej powstania można roboczo datować na 1 połowę XIV wieku. W wieku XVI została prawdopodobnie przebudowana i pomniejszona do rozmiarów 9,40 x 6,80 m. Kościół istniał do wieku XVIII, z tego to bowiem okresu pochodzi jego wyobrażenie na starej mapie górniczej, gdzie jest on przedstawiony już jako ruina.

Badania będą kontynuowane.

STRZELIN
woj. wrocławskie

Wojewódzki Ośrodek
Archeologiczno-Konserwa-
torski
we Wrocławiu

Badania prowadziła mgr Halina Śledzik-Kamińska przy współpracy dr. Michała Magnuszewicza z Ka-

tedry Antropologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Finansował WOAK we Wrocławiu. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko szkieletowe, przykościelne od czasów średniowiecza do nowożytnych.

W związku z projektem zagospodarowania kościoła Św. Gotarda w Strzelinie prowadzono badania architektoniczne w celu rozpoznania fundamentów kościoła. W 4 wykopach, o łącznej powierzchni 16 m², założonych na zewnątrz kościoła, natrafiono na szkielety ludzkie.

W obrębie wykopów architektonicznych przeprowadzono ratownicze prace wykopaliskowe.

Z wykopu A usytuowanego przy ścianie wschodniej nawy północnej gotyckiego kościoła, pochodził 1 szkielet zachowany fragmentarycznie na głębokości około 1 m. W pobliżu szkieletu znajdował się przedmiot z żelaza.

W wykopie B założonym od zachodu przy nawie romańskiej rotundy /obecnie częściowo zniszczonej i stanowiącej wieżę kościoła gotyckiego z dwoma dostawionymi nawami: północną i południową/ wyeksplorowano na głębokości 1,5 i 1,7 m dwa groby /nr 1 i 5/. Były to fragmentarycznie zachowane szkielety ludzkie ułożone w pozycji wyprostowanej w kierunku wschód-zachód. Pochówek nr 1 złożony był w trumnie, w jego pobliżu odkryto gwoździe.

W wykopie C usytuowanym przy ścianie południowej nawy kościoła na głębokości 1-1,8 m w przemieszanych nawarstwieniach, wyeksplorowano 11 bezładnie leżących, fragmentarycznie zachowanych szkieletów, naruszonych wcześniejszym wykopem architektonicznym. Na głębokości 1,9 m, w częściowo zachowanej jamie grobowej, odkryto czaszkę z esowatym kabiączkiem skroniowym.

Wykop D przylegał do północnej ściany nawy północnej kościoła. Na głębokości 1,6; 2,0; 2,1 m odkryto 3 fragmentarycznie zachowane pochówki szkieletowe /nr 2, 3, 4/. Były one ułożone w pozycji wyprostowanej w kierunku wschód-zachód, z głowami skierowanymi na zachód.

Dolną granicę użytkowania dla zbadanej części cmentarzyska wyznacza się grobem w wykopie C, z kabiączkiem esowatym z brązu dużych rozmiarów. Jego chronologię na podstawie surowca i wielkości, określamy na wiek XIII. Omawiany grób należy z cmentarzem użytkowanym w okresie funkcjonowania rotundy, pełniącej rolę kościoła parafialnego przedlokacyjnego Strzelina /lokacja 1292 r./.

Materiały zabytkowe i dokumentacja z badań znajdują się w WOAK we Wrocławiu, materiał kostny przekazano do analizy antropologicznej Katedrze Antropologii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Badania będą kontynuowane.